

* نگاه کلی

خوشبختانه ماهیت خود «موسیقی» به گونه‌ای است که طرح سؤالات غیر استاندارد در آن، امری بیهوده به نظر خواهد رسید و نیز بسیار مشهود خواهد بود. بر همین مبنا و به طور کلی سؤالات درس «خلاقیات موسیقی» در آزمون سراسری رشته‌ی هنر سال ۱۳۹۱ از استاندارد نسبتاً خوبی برخوردار بوده‌اند. شایان ذکر است که وجود پنج سؤال دشوار از مجموع بیست سؤال در این درس، تنها منتهی به بی‌پاسخ ماندن آن‌ها شده‌است. شاید اگر فقط دو یا سه سؤال دشوار طرح شده بود، مقوله‌ی «سنجش» بهتر صورت می‌گرفت. در مجموع از نظر سطح دشواری، این آزمون با توجه به طرح پنج سؤال دشوار و سه سؤال متوسط، از سطحی «متوسط» برخوردار بوده است و می‌توان از داوطلبان رشته‌ی موسیقی انتظار داشت تا به پانزده و داوطلبین دیگر رشته‌ها به ده تا دوازده سؤال، پاسخ صحیح داده باشند.

از نظر پراکندگی سؤالات در آزمون خلاقیات موسیقی ۱۳۹۱، باید به طرح شش سؤال از تاریخ موسیقی کلاسیک اشاره نمود که ناشی از عدم توجه به دیگر مباحث تئوری موسیقی بوده و منجر به عدم رعایت «تعالی» در پراکندگی سؤالات این درس شده‌است. از مجموع بیست سؤال، نه سؤال مربوط به مبحث تئوری موسیقی، چهار سؤال از سازشناسی و هفت سؤال از تاریخ موسیقی مطرح شده‌است.

در بخش تئوری موسیقی یک سؤال از مبحث فاصله، سه سؤال از گام، دو سؤال از آکورد و سه سؤال از موسیقی دستگاهی ایران مطرح شده و از پنج سؤال دشوار کل آزمون، دو سؤال مربوط به مبحث آکوردشناسی و یک سؤال مربوط به موسیقی ایرانی بوده است؛ یعنی در بخش تئوری به طور متوسط می‌توان به تنها به شش سؤال، پاسخ صحیح داد.

شش سؤال از هفت سؤال بخش تاریخ موسیقی به موسیقی کلاسیک و تنها یک سؤال به موسیقی ایران اختصاص یافته بود که نشان‌گر همان بی‌توجهی به انتخاب سؤالات از مباحث مختلف موسیقی است. از مجموع چهار سؤال سازشناسی نیز، دو سؤال از سازهای موسیقی کلاسیک و دو سؤال از سازهای موسیقی ایرانی طرح شده که یکی از دو سؤال هر بحث، دشوار بوده‌است. در نهایت می‌توان گفت که احتمالاً داوطلبانی که مطالب تاریخ موسیقی را به خوبی مطالعه کرده باشند، آزمون بهتری داشته‌اند.

* پرسش‌های دشوار یا وقت‌گیر

شماره‌ی پرسش	توضیح
۲۲۴	به‌طور مشخص این سؤال از کتاب «مبانی نظری موسیقی ایرانی» (کتاب درسی هنرستان موسیقی) طرح شده است. اما جالب است که در هیچ کجای متن کتاب به تعداد نغمه‌های بستر صوتی موسیقی ایرانی اشاره نشده‌است و تنها در یکی از شکل‌ها و به طور تجربی با شمردن تعداد نت‌ها می‌توان به پاسخ صحیح دست یافت! حتی در آن صورت می‌توان با در نظر گرفتن همه‌ی نغمه‌ها تعداد آن‌ها را ۵۸ نغمه به‌شمار آورد!!
۲۲۹	این دو سؤال از مبحث هارمونی که در ترجمه‌ی اصطلاحات تخصصی آن به‌طور مشخص به ترجمه‌ی «سیاوش بیضایی» استناد شده‌است، مطرح شده‌اند. باید سؤال کرد آیا اصلاً هنرجویی که دانش لازم برای پاسخ‌گویی به این‌گونه سؤالات را داشته‌باشد، نیازی به ورود به سیستم آموزشی موسیقی ایران خواهد داشت؟ به‌خوبی دیده‌ایم که افرادی دارای این حد از دانش تئوریک، راه خود را در دانشگاه‌های خارج از کشور می‌جویند!!
۲۳۰	

<p>این سؤال درباره‌ی «قاوال» یکی از سازهای موسیقی محلی ایران است که تنها منبع موثق و مستند آن، کتاب «دایره‌المعارف سازهای ایران» تألیف «محمد رضا درویشی» می‌تواند باشد و طبیعتاً تعداد بسیار زیادی از سازهای مناطق مختلف ایران در آن معرفی شده‌اند. حتی در نسخه خلاصه‌شده‌ی آن به‌عنوان کتاب درسی هنرستان موسیقی (کتاب سازشناسی ایرانی) نیز تعداد قابل توجهی از سازهای موسیقی محلی آورده‌شده‌اند. واقعاً چه نیازی در به‌خاطر سپردن نام تمام این سازها برای یک موسیقی‌دان خواهد بود؟ تنها درصد بسیار اندکی از کسانی که وارد عرصه‌ی موسیقی آن هم با عنوان پژوهش‌گر می‌شوند، به این اطلاعات نیاز خواهند داشت که می‌توانند در صورت لزوم به دایره‌المعارف رجوع کنند!!</p>	<p>۲۳۲</p>
<p>در این سؤال نیز همان مسأله‌ی سؤالات ۲۲۹ و ۲۳۰ برقرار است؛ یعنی کمتر هنجری‌داری این حد از دانش ارکستراسیون (سازبندی) است که قادر به پاسخ‌گویی به این گونه سؤالات باشد!</p>	<p>۲۳۴</p>

*** پرسش‌های غیراستاندارد یا نادرست**

توضیح	شماره‌ی پرسش
<p>در گزینه‌ی چهارم این سؤال به اشتباه به‌جای «چنگانه»، واژه‌ی «چنگاله» تایپ شده است! به نظر نمی‌رسد بازبینی متون تایپ‌شده وقت چندانی از برگزارکنندگان آزمون بگیرد!! پایدار باشند!</p>	<p>۲۳۰</p>

کیوان جعفری‌نژاد